

Izhaja vsako soboto
in je za naročnike „Našega
Lista“ v kamniškem okraju
brezplačen.

Kamničan

Oglasi se računajo
tristopna petit-vrsta po 10 v.
za enkrat, za večkratno ob-
javljenje po dogovoru.

Slovence zapirajo za „živio“-klice.

Kar bi se komu v ustavni državi zdelo popolnoma nemogoče, to se je zgodilo te dni. Ko so bili udeleženci nedolžne demonstracije v Domžalah po inicijativi in zahtevi kamniškega okr. glavarja pl. Crona obsojeni v zapor samo zaradi tega, ker so klicali „živio“, tedaj se je splošno mislilo, da je to le slaba šala glavarja Crona. Sicer je taka šala nedopustna in neumestna in zato je bil tudi vsak trdno prepričan, da bo baron Hein te neumestne obsodbe razveljavil, če pripisuje Slovincem le keličkaj pravice še v tej „ustavni“ državi.

Ali zgodilo se je drugače. Pokazalo se je, da smo Slovenci v blaženi Avstriji popolnoma brezpravni in da smo na milost in nemilost prodani samovolji nemških hujskačev. Pred nekaj dnevi so dobili namreč vsi oni, ki so se proti famozni obsodbi pritožili na deželno vlado v Ljubljani, — vladni odlok, s katerim jim glavarstvo nanzanja, da je vlada vse obsodbe — potrdila. — To se pravi, zavrnila prizive, katere so vložili Slovenci. Kako pa je s prizivi Nemcev, bo nehote vprašal vsakdo. No, to je pa zopet vse kaj drugega.

Razven Slovencev je bil obsojen pri tedanji razpravi tudi nek Nемеc Lederhas, kateremu se je dokazalo s pričami, da je bil s palico po ljudeh in da se je posebno odlikoval v izzivanju ter s svojim huronskim heil-kričanjem vse druge Nemce prepil. Prizivu tega Nемеca je slavna, pri vsaki priliki nas prezirajoča, — „pravična“ vlada ugodila. Iz katerih razlogov, tega seveda vlada ne izda. Mi pa lahko z mirno vestjo trdimo, da je vlada priziv samo zaradi tega ugodno rešila, ker je dotičnik nemškega mišljenja.

Slovinci so prejeli vsi litografirane odloke popolnoma enake vsebine, v vsakem odloku se povdarja, da deželna vlada ni mogla najti razloga, zaradi katerega bi se obsodba kamniškega okr. glavarstva razveljavila. Vlada tudi ni našla razloga, da bi zaporne kazni znižala ali pa spremenila v denarne in to tudi pri onih ne, ki še nikdar niso bili kaznovani. —

Med obsojenci je večina takih, ki niso drugzega zakrivili, kakor da so zavpili „živio“. Dospeli smo torej že tako daleč, da na svoji zemlji, v popolnoma slovenskem kraju ne strpe vladni krogi „živio“-klicev. Ali so morda ti klici tako nevarni obstoju države, mar se pred to nedolžno besedico podirajo že državni stebri? Res, čudno je, po katerem zakonu bi bil „živio“ prepovedan? S katerimi paragrafi naj upravičuje deželna vlada to svojo obsodbo? Gospodje, kako pa postopate proti hajlanju, proti kričanju tiste protiavstrijske „Wacht am Rhein“? Ali smatrate

morda Avstrijo že sedaj kot del vseizveličevalne matere Germanije?

Koliko sto in stokrat se je že pozdravljalo našega vladarja z „živio“ in kdo je bil takrat s to besedico razžaljen? — Sedaj pa naenkrat pride državni uradnik, ki bi tudi nam Slovincem moral biti pravičen, in nam to zabranjuje! To vendar presega vse meje nemškega birokratizma. In to naj bo ustavna država?

Kdaj je bilo še slišati, da bi se bil drznil kak okrajni glavar, bodisi katerega koli okraja v Avstriji, obsoditi kakega Nемеca za „heil“-kričanje. Kakšen vihar bi nastal pri Nемеih, ako bi se kaj takega zgodilo! Gotovo je, da bi taka uradna oseba morala takoj izginiti s političnega površja. Ako so take besede kaznjive, zakaj pa dosedaj še nikdar tega kaznovali niste? Kdo vam je ob takih prilikah branil uporabljati paragrafe iz prejšnjega stoletja? Morda je pa vendar res, da v ustavni državi nimamo vsi enakih pravice in da nismo pred zakonom vsi enaki?

Kolikokrat so se vršile nemške demonstracije — in to so bile življenju in imetju nevarne demonstracije — in kdaj ste kaznovali Nемеca pri takih prilikah, če je kričal „heil“? Da, da, niti za lučanje kamenja se ni moglo ali pa ni hotelo zaslediti krivcev! Ni nam treba daleč hoditi in takoj vidimo primere v postopanju vladnih krogov, ako je treba soditi ali pa ščititi Nемеce, ali pa nastopiti proti Slovincem. Pri vseh takih prilikah ima vlada dvojno mero in vselej se pokaže, kako gotovi vladni organi črte Slovence.

Morda je pa morala imeti vlada obsojence tudi sedaj, zato se je pač tako sodilo. V odlokih pravi namreč, da je krivda po pričah dokazana. Da, dokazana je po pričah, a te priče so bili orožniki, ki pri najboljši in najvestnejši volji ne morejo vsakega posameznika videti in slišati, kaj je delal in kričal. Ali je mogoče, da sliši orožnik med tako množico, kakor je bila takrat v Domžalah, gotovo osebo, da je ravno ona kričala? Ali ste morda pri razpravi hoteli poslušati tudi obdolžena? Kar je orožnik izpovedal, to je obveljalo in četudi se je dotičnik temu protivil.

Ta krivična obsodba kriči do neba in naloga naših poslancev je, da vendar enkrat nastopijo kot pravi ljudski zastopniki in na gotovih mestih pojasnijo, kako proti nam postopa deželna vlada. Ako pa naši poslanci nimate poguma, nastopiti proti takim vladnim naredbam, potem je pač potrebno, da za svoje zastopnike poiščemo može, ki bodo ljudstvo tudi zastopali.

K odhodu glavarja g. pl. Crona. Kamniški okrajni glavar g. dr. pl. Cron nas je včeraj zapustil. Sledil je odlikovanju, ki ga mu je podelila deželna vlada, imenovaje ga

vladnim svetnikom s sedežem v Ljubljani. Za nas je on torej preminol. Spominjati se hočemo pri tej priliki njegovih zaslug za naš okraj. Kot predstojnik uradov je bil dokaj čistan, čemur nikdo oporekal ne bo. Tudi ni naša naloga segati v ta delokrog. V gospodarskem oziru ni za nas ničesar dosegel, krivda njegova pa je, da se pri reguliranju Bistrice ni čisto nič oziralo na stare privilegirane pravice kamniških meščanov. Ravno tako bi bili mnogo dosegli v zadevi obdačenja c. kr. praharne, ako bi se bil glavar Cron bolje potegoval za njemu izročeni okraj. V tem oziru torej ne moremo obžalovati, da je odšel. — V političnem oziru je bil do najnovejšega časa še dokaj zmeren. Do domžalske afere smo ga tudi spoštovali in je bil med nami še precej priljubljen. Dasi se tudi do tega časa slovenskih veselie ali drugih slovenskih priredb ni udeleževal, imeli smo ga za mirnega in zmernega Nemca. Imeli smo tudi že cesarske slovesnosti, kjer bi bil moral kot vladni zastopnik prisostvovati. Da jih ni posetil, nas to do domžalskih dogodkov ni motilo, ker smo poznali njegov čut za štedenje. Zelo iznenadil nas je zatorej njegov nastop pri izzivajoči slavnosti domžalskih Tirolecev. Pričakovali bi ne bili, da se bo on udeležil te veselice, ki je bila za slovenski okraj izzivanje in žalitev narodnega čuta. Še bolj iznenadilo nas je pa njegovo postopanje. Kakor znano, branil je s svojo osebnostjo protiaavstrijsko, na slovenski zemlji izzivajočo frankfurtarico. Naj ga je že k temu pregovoril kdor si bodi, žalostno dovolj za okrajnega glavarja, ako nima v političnem oziru toliko lastnega prepričanja in razsodnosti, da bi dotičniku povedal, kaj velewa takt. Višek svoje brezobzirnosti in nemške pretiranosti pa si je postavil g. dr. pl. Cron z obsodbo udeležencev domžalskih dogodkov. Po njegovi zahtevi obsodil je litijski okrajni glavar Tekavčič vsakega, ki je le zaklical „živio“. S to svojo razsodbo postavil si je dr. pl. Cron trajen spomenik. Morda je pa bil tudi njegov namen proti koncu svojega vladanja prikupiti se vsem Nemcem, baronu Heinu pa še posebej, saj je znano, kako vladni možje mrze vse, kar jo slovenskega. Danes tega ne bomo raziskavali, dovolj je, da je dr. pl. Cron za svojo breztaktnost prejel odlikovanje in povišanje, katerega si je že dolgo želel.

Vodstvo okrajnega glavarstva kamniškega je prevzel gosp. baron Schönberger, ki je bil dosedaj kot vladni tajnik v Kranju.

Kako je častnik slavil Prešerna. „Slov. Narod“ je priobčil to-le zanimivo notico: Leta 1901. v avgustu smo manevrirali okrog Bleda. Naši v Radovljici nastanjeni stotniji, „die russische Kompagnie“ je poveljeval rajni stotnik Albert Martinčič. Dne 12. avgusta, dan mi je

živo v spominu — je sklical stotnik stotnijo pred odhodom v polukrog okrog sebe ter prašal vojake, če jim je znan Prešeren in katere pesmi njegove poznajo. „Veseli me,“ je ogovoril Martinčič vojake, „da poznate vsi najlepše pesmi največjega pesnika slovenskega. Danes korakamo mimo njegovega rojstnega doma, mimo Vrbe, kjer se je rodil dne 3. grudna 1800; da si ta dan vsi zapomnite. Predno prikorakamo k hiši, poveljeval bom „desno glej“ in takrat mora vsakdo Prešernu čast skazati, kakor pred najvišjim generalom.“ Ko smo kacic 10 korakov pred Prešernov dom prikorakali, je potegnil stotnik sabljo, ž njim njegovi častniki in komandiral je glasno: „Stotnija desno glej!“ Stotnija je udarila po puškah in stopila, da je zagrmelo in defilirala kakor pred najvišjim generalom pred Prešernovo rojstno hišo. To je bil vznešen prizor, ki je marsikateremu izvabil solze iz oči.

Kamniška narodna društva so se v lepem številu udeležila slavnosti odkritja spomenika Prešernu. Poklonila so velik lavorjev venec s trobojnim trakom, na katerega je naslikal gosp. M. Gaspari kamniški grb kakor tudi napis „Kamniška narodna društva“. Nekateri listi so pomotoma poročali, da je ta venec poklonilo pevsko društvo „Lira“, kar mi s tem poporavljamo.

Poročil se je davčni pristav gosp. Rudolf Aleksander Binter, sedaj v Ložu, z gospodično Márico Gerčarjevo iz Kamnika. Naše iskrene čestitke!

Umrl je v Gradcu gosp. baron Apfaltrern, oče gosp. barona Apfaltrerna, graščaka na Križu. Prepeljali ga bodo na Križ in v Komendi položili v rodbinsko rakev.

Na Vrhpolju se vrši v nedeljo dne 17. t. m. vrtna veselica v gostilni g. Petra Žerovnika. Pri veselici svira kamniška mestna godba. Vstopnina je le 20 vinarjev za osebo. Ker je gostilna Petra Žerovnika na jako dobrem glasu in je izlet na prijazno Vrhpolje prav prijeten, je pričakovati obilne udeležbe, saj bo itak kmalu nastopila zima in nas privezala na zaprte mestne prostore.

Pretep. Med fanti s Porebra in Gojzda vlada že dolgo časa medsebojna mržnja. Pretečen teden je melo več fantov pri nekem posestniku na Gojzdu proso. Zvečer so se domov grede do dobrega sprli in posledica tega je bil pretep. France Urh z Gojzda je v družbi več fantov smrtnonevarno poškodoval Franceta Urankarja. Trdosrečni fantje so nevarno ranjenega Urankarja zanesli na bližnji skedenj in ga tam pustili. Drugi dan še le so ljudje nezavestnega ranjenca prenesli v hišo in poklicali zdravnika. Franceta Urha kakor tudi še nekatere druge fante so izročili orožniki okrajnemu sodišču v Kamniku.

Razprodaja.

V Novem trgu (predmestje Kamnika) hiš. št. 1 so na prodaj 3 samotezni vozovi, 2 omari za obleko, 1 otroška postelja, 1 voziček na dva kolesa in 1 čisto nova priprava za vinske sode valit (legnarji). Kupci naj se zglasijo pri postreščeku št. 1 Ivanu Uršiču v Kamniku.

Stanje hranilnih vlog:
nad 1,200.000 K

MESTNA HRANILNICA V KAMNIKU

Rezervni zaklad:
nad 16.000 K

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. — Rentni davek plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kamniška z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posojila se dajejo na zemljišča na 5% obresti in na amortizovanje v 36 letni ali krajši dobi, tako da poplača dolžnik posojilo 100 K v teku 36 let popolnoma, ako plačuje hranilnici vsakega pol leta z obrestmi vred 3 K.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.